

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

632. In qua forma concedantur, & quale jus conferant.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

passim Pontifices hunc usum Expectatarum ad Trid. usque retinuerunt, ut liquet ex diversis decretalibus sub titulo de rescript. de prob. de concess. prob. &c.

Questio 630. An, & qualiter dictæ Expectativæ hodie dum sint sublatae?

1. **R**espondeo: imprimis in Germania Expectatarum & similium mandatorum de providendo sublatus usus per Concordata Laym. ad cap. Capitulum 8. Crucis. de rescript. q. 2. Dein Trident. sess. 24. c. 19. & sess. 25. c. 7. ob frequentes harum Expectatarum abusus universaliter & generatim Expectativas, & quæcunque eas redolent, abrogavit, ut Zipz. loc. cit. seu omnem earum usum & fomitem, ut Lott. loc. cit. n. 16. suffulit, statuendo, nemini omnino impostum quovis colore concedendas esse, nec hactenus concessas valere Expectativas. Barbof. paulo post citand. Et ita evanuerunt cum eo etiam dictæ Decretales, & ingentia Doctorum Commentaria super illis. Lott. ibid.

2. Procedere quæ hanc ipsam abrogationem factam per Trid. etiam si accedat consensus Ordinariorum, ajunt Barb. juris Eccles. l. 3. c. 13. n. 10. Zipz. loc. cit. n. 1. citantes Gonz. ad reg. 8. in prox. §. 1. n. 64. ubi etiam, quod sacra Congregatio Concilii declarat, ex hoc decreto Concilii colligi, non posse erigi Canonicatum supernumerarium ad futuram præbendam. Extendere se etiam hanc abrogationem Trid. ad Expectativas in favorem Collegiorum, Universitatum, & singularium personarum, etiam sub nomine indulti, ait Paris. de rescript. l. 2. q. 10. n. 4. sic quoque ait Zipz. loc. cit. num. 2. ex Barb. quod abrogatis hac ratione indultis concessis, Collegiis etiam & Universitatibus, periclitata sint nominationes Universitatum studiorum, ed quod diserte non videantur, ut alias solent, exceptæ, quamvis dicat Barbofam alias ad c. 19. sess. 24. aliosque ab eo citatos nolle comprehendere Collegia & Universitates, ubi non exprimuntur. Item extendit se hoc Trident. decretum ad reservationes mentales (quales dicebantur, dum Papa reservabat beneficium vel in specie, vel in genere per Bullam seu Breve, ut personæ grata provideret, quam non exprimebat, sed in mente retinebat. Gonz. loc. cit. n. 67. apud Barb. & Zipz. ll. cit.) & quæcunque gratias ad vacatura, id est promissiones certorum beneficiorum, cum vacaverint: & eas nequidem Cardinalibus concedendas decrevit Trident. cit. c. 19. Zipz. & Barb. ll. cit. Non tamen per dictum Trident. decretum tolli consuetudinem titularum canonicorum præbendam expectantium; uti nec consuetudinem immemorabilem, quæ eligi solent aliqui Canonici, quibus demum cadat præbenda primò vacatura; præsertim si inter expectantes non Senior assumi ex Ordine, sed novâ electione magis idoneus debeat, habet Garc. p. 6. n. 5. & p. 1. c. 1. num. 5. apud Zipz. loc. cit. Sed neque Trident. sessione 25. c. 7. absolute removit Coadjutorias cum futura successione (quæ quoque rationem expectativæ, seu gratiæ talis præventivæ seu prævenientis vacationem beneficii habent, ut Lott. l. 2. q. 25. n. 6. citans Rotam apud Mohed. decis. 10. de privilegiis) sed indulgit in Cathedralibus & Metropolitanis urgente necessitate, vel evidente utilitate, causâ per ipsum summum Pontificem cognitâ. Lott. loc. cit. quamvis Card. de Luc. ad Trid. d. 45. n. 9. dicat in Germania & Gallia, aliisque partibus ultra mon-

tes, in quibus Concilii observantia non adeo vigeat, vel etiam si in aliis vigeat, in hoc tamen puncto usus aliter suadeat, solere Papam facilius in dictis Ecclesiis concedere istiusmodi coadjutorias: in Italia verò & Hispaniâ nullum ferè esse usum istiusmodi Coadjutoriarum in Cathedralibus, bene tamen in Ecclesiis & beneficiis inferioribus, puta, in Parochialibus, in dignitatibus & Canonicatibus Cathedralium & Collegiarum, sed de Coadjutoriis expressè alibi.

Questio 631. Qualiter hodie dum Papa se habeat circa concessionem istiusmodi expectatarum?

Respondeo: quamvis usus ille Expectatarum valde exorbitet à jure, quo inferioribus à Papa penitus interdicitum est, vacationem beneficii prævenire, juxta c. 2. de concess. prob. Lott. cit. q. 25. n. 2. Quin & Auctores plures, præcipue Galli, apud Azor. p. 2. l. 6. c. 32. q. 3. existimant, illum esse quoque contra antiquiores Canones, inventum per Decretales illas posteriores; dubitandum tamen non est, quin Papa ex plenitudine potestatis, derogando isti decreto Trid. utpote quæ per illud ne in minimo diminuta fuit, hodie dum adhuc ejusmodi expectativas concedere possit. Lott. loc. cit. n. 4. Card. de Luc. ad Trid. d. 45. n. 1. Quin & ea concessio habere potest summam honestatem, fundatam nimirum in utilitate judicio Papæ expensa, & æstimatâ ex meritis personæ, cui talis gratia fit. Lott. ibid. n. 3. Verumtamen hoc jus sibi soli tribuit Papa, veluti pro imperio quodam extraordinario. Lott. n. 2. ex Cujac. in explicat. 1. & 2. c. de concess. prob. Quin & in utendo hoc jure suo & plenitudine potestatis post Trid. admodum rari sunt Pontifices. Card. de Luc. loc. cit. vel etiam prorsus à concedendis istiusmodi gratiis abstinerint. Lott. n. 5. ubi: quod etsi audiverit, à quibusdam quandoque, etiam post Trid. fuisse has gratias concessas, non tamen se reperisse exemplum aliud, quam sub Gregor. XIV. pro Canonicatu Ecclesiæ Calaguritanae 26. Septembris Anno 1561. super quo his postea fuit orta; & tamen si validam & efficacem propter dictam potestatis plenitudinem, quâ fuerat usus Gregor. cum expressa derogatione Concilii, eam nihilominus gratiam Rota habuerit pro exorbitante. Lott. cit. n. 5.

Questio 632. In qua forma concedantur expectativæ, & quale jus conferant?

1. **R**espondeo ad primum, Expectativam aliam dari in forma simplicis provisionis, quando nimirum Papa providet alicui de beneficio vacaturo, quod decernit acceptandum cum clausula: *ex nunc prout ex tunc*, quo casu etsi constituti certi Executores, tamen gratia dicitur perfecta, nec revocatur morte. Alia datur in forma simplicis mandati de providendo, quando nimirum Papa mandat certis Executoribus, ut provideant impetranti de beneficio vacaturo, quod duxerit acceptandum, quo casu morte concedentis expirat gratia. Lott. l. 2. q. 51. n. 79.

2. Respondeo ad secundum, ante acceptationem beneficii per expectantem (quæ acceptatio eget expressâ declaratione expectantis, nec aliter præsumitur. Cardin. in Clem. 1. de concess. prob. n. 8.) nullum prorsus jus ei quæritur, quod considerabile

fit. Lott. loc. cit. num. 75. Post acceptationem autem nihil quoque quæri expectanti præter jus simplex implorandi officium Judicis, sensisse videtur gl. in c. veniens. verbo renunciaſſe. de renunc. apud Lott. num. 76. Quod ipsum jus non cenſeatur præſervatum propter modicum præjudicium, quod fit expectanti, utpote cujus gratia tunc non conſumitur, ſicque ſervari de uſu & ſtylo Curia, tradit Rota decif. 17. de præb. in novif. apud Lott. num. 77. qui hoc ipſum tenet nu. 82. dum expectativa conſeſſa in forma ſimplicis mandati, citans pro hoc Cardin. Caſſad. & c. Idem ſentire videtur Laym. ad c. ad audientiam, de reſcrip. num. 1. dum ait: habens gratiam Expectativæ, eo ipſo, quod proviſus non eſt, ſeu collationem nullam accepit, non habet jus ad beneficium, niſi remorè. Idem habet ad c. in noſtra. tit. eodem, num. 7. quamvis contrarium ſentiant Chok. de permur. benef. c. 1. num. 4. Pariſ. de reſig. l. 2. q. 23. num. 15. citans Cardin. & Sarnenſ. & alii apud Lott. num. 78. nimirum per talem acceptationem quaſitum acceptanti jus ad rem. Vide de hoc dicta in precibus primariis. Quod ſi verò expectativa conſeſſa in formâ ſimplicis proviſionis, illico ut expectans accepit, licet necdum videatur, habere titulum, dicitur tamen ei jus quaſitum in re vigore iſtius clauſula retroactiva: pro nunc prout ex tunc. quæ ſecutâ acceptatione retrahit gratiam ad tempus datæ. Lott. loc. cit. n. 80. & 81. citans Creſcent. decif. 7. nu. 13. de conſeſſ. præb. Put. decif. 290. l. 2.

Quæſtio 633. Ad qua beneficia vacatura ſe extendant expectativa?

1. **R**eſpondeo primò: non extendere ſe ad beneficia, quæ collator tenetur conferre ad nominationem alterius, vel etiam de conſilio aut aſſenſu alterius; vel etiam quæ ſpectant ad præſentationem non niſi de conſilio vel aſſenſu alterius faciendam. Lott. l. 2. q. 15. n. 17. & 18.

2. Secundò, neque extendebant ſe etiam olim expectativæ ad beneficia electiva, aut ſimultaneæ collationis, niſi exprimerentur in individuo. Lott. l. 2. q. 21. n. 120.

3. Tertio, quia pauper præſumitur vilis perſona, dum ei conſeſſa expectativa, excluditur adhuc à Canonicatibus, & beneficiis conſiſtentibus in Cathedralibus. Lott. l. 2. q. 48. num. 167. citans Sta-phil. de form. expect. ex n. 40.

4. Quarto, dum conſeſſa eſt expectativa de prima præbenda vacatura reſtriſta ad menſes Ordinarios, non capit præbendam vacantem in menſe Januarii, Sede Papali vacante, quamvis Januarius ob ceſſationem regularum eſſet Ordinarius; idque ex verifimili intentione Papæ, quòd loquendo de menſibus ordinariis, intellexerit de menſibus continuis currentibus, non autem de iſtis accidentalibus, ſeu extraordinariis. Card. de Luca de benef. d. 31. n. 6.

5. Quintò, expectativa de primò vacante non extendit ſe ad beneficia, quæ optari ſolent, ſive non derogat juri optandi; cum enim talis expectativa per ſe ſolam non inducat reſervationem aliquam, quia non eſt de certo corpore beneficii; nec capit reſervata, præſervat jus optandi in Eccleſiis, ubi conſuetudo eſt optandi. Lott. l. 2. q. 38. n. 15.

6. Denique non extendit ſe gratia expectativæ ad beneficia reſignata in favorem, ſed ſuſpenditur tantisper. Card. de Luca de benef. d. 7. n. 2. Contra

verò extendit ſe ad reſignata ſimpliciter, & ſe factâ in manibus Ordinarii, etiam in menſibus Apoſtolicis, reſignatione beneficii, ſuper quo erat conſeſſa expectativa, ſubintrat expectans, quia beneficium vacat. Pariſ. l. 2. q. 10. num. 6. & q. 9. num. 24. citans pro hoc Æn. de Falcon. de Expect. q. 2. num. 31. & Rotam. Vide plura dicta de his in precibus, quæ pleraque & hic locum habere videntur.

Quæſtio 634. An ſi Expectativa conſeſſa ad primum vacans ſortiri non poſſit effectum ad primum vacans, capiat ſecundò vacans?

Reſpondeo: affirmative. Lott. l. 2. q. 33. n. 44. citans c. cum Eccleſia. de præb. in 6. Gemin. conſ. 30. num. 13. Corrad. l. 2. c. 13. nu. 32. Quod ſi etiam ex dolo malo ſeu in fraudem & odium Titii Expectantis Cajus faceret vacare primò beneficium aliquod tenue, v. g. reſignaret, ut ita impeditur Titius ab aſſeſſatione pinguioris, quod aliàs futurum erat primò vacans, poſſe, non obſtante illo primo vacante, per reſignationem obtineri adhuc à Titio illud ſecundò vacans pinguius, dicitur in c. ſi te. de renunc. Laym. ibid. in paraphraſi.

Quæſtio 635. Qua Expectativa ex pluribus concurrentibus præferenda?

1. **R**eſpondeo primò: huic applicari poſſe, quæ generatim Auſtores docere ſolent; nempe in literis iſtiusmodi beneficialibus de providendo, attendi debet tempus datæ, ut is, qui prius gratiam impetravit, alteri ſit præferendus, juxta reg. in iis 54. in 6. qui prior eſt tempore, prior eſt jure. Laym. ad c. duobus. de reſcrip. num. 1. Quod ſi in literis de providendo, quæ pluribus eodem die ad eandem Eccleſiam datæ apparere non poſſit de prioritare temporis, is præferendus eſt, qui literas prius præſentavit. Si autem duo vel plures ſimul præſentent tales literas eodem die datas, locus eſt gratificationi, ita ut unus ex illis arbitrio Collatorum eligi poſſit, cui beneficium conferant. Ratio horum eſt; quia ambæ gratiæ expectativæ validæ ſunt, quamvis Collatores alterutram rejicere poſſint, ſive contra eam excipere; cò quòd Papa non ſoleat Eccleſiam unam pluribus ejuſmodi mandatis gravare; debeant autem tunc rejicere eam, quæ minoris firmitatis eſt; ſi verò ambæ æqualis firmitatis, poſſunt rejicere, quam voluerint.

2. De ceterò, dum plures præſentant literas Papales, quæ non ſunt de providendo, ſed quibus illis ab ipſo Papa provideretur de eodem ejuſdem Eccleſiæ beneficio, cum pateat, poſterius datas obreptitias & penitus irritas eſſe, ex quibus nullum jus impetranti acquiri poſſe, nec is earum vigore in poſſeſſionem abſque inſuſionis vitio mitti, prioritas præſentationis earum prodeſſe non poſſe. Dum verò tales literæ Papales datæ eſſent eodem die, ita ut de prioritare collationis apparere nequeat, neutra gratia Papalis executioni danda, donec quid certius intelligatur, ita fere Laym. loc. cit. num. 2. Obſervandum etiam hic, quòd, ſi uni mandetur provideri ſub conditione, & poſtea alteri abſolute, & huic poſteriori impetranti conferatur Canonicatus prius quàm alteri; eò quòd necdum conditio dicta impleta eſſet, hunc quoque poſteriore deinde quoque præferendum eſſe in aſſeſſatione præbendæ iſti priori impetranti poſterius recepto ad Canonicatum. c. ſi pro te, de reſcrip. Quæ decilio